

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 26.

Lýsingaprisur fyri þettireglur: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 25. juni 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævsavonarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

So ótrúligt tað ljóðar, so er tað tó satt, at javnaðarmanna mótstøðumenn í Føroyum royna at lofta sær við

socialistræðslu.

Versta hogg „Dimmalætting“ veit sær móti figgindunum er at elta teir við socialistræðslu.

„Tingakrossur“ og „Dagblaðið“ kenna enn heldur ikki betri vápu enn at heysa „socialist-skrýmslið“ á stong.

Men javnaðarmenn stríðast fyri fjøldarinnar livskravi, stríðast fyri landið, fyri heildina. Móti teim hjálpa eingi skrymsl. Teir megu sigra, so satt sum fólksins livsrættur má sigra at enda.

Vit vita, at bæði samband og sjálfstýri siggja banamannin í javnaðarmonnum. Ikki at tala um »Dagblaðið«, málgaðu vinnuflokksins. Hesin flokkur varð stovnaður av berum ótta fyri socialistunum. Ogsjálvandi kenna vit tað sum skyldu okkara at gera prosessina so stutta og humana, menniskjaliga sum møguligt. Tað er altíð nakað »tragiskt« at missa valdið, at tapa, eingi ráð at vita sær. Vit hava tó tað prestatroyst at geva, valdið og ræði verður givið av hondum fyri at geva pláss fyri nokrum betri, hugsjónarstóri, fjóðskapar- og landsríkari, nokrum hábarari, aðalbornari enn tí sálarsmáa og lífisverda privatkapitalistiska stýrslagnum, ið ríkir á landi okkara.

Her hendir so státt stórt framslig. Vissan um, at so er, skuldi kunna givið monnum, ið ikki orka at kveita av gamlar krefttegrur og fylkjast á viðskygdari leiðum, ró í sinni og evni at hoygt hævur, sum tað somir seg monnum.

Men so er ikki. Evnini og viljin at leita inn á víðari ræsur eru sum stríðar, fryst í hel. Og fram er vaksið í teim livsveiku stríðsmonnum fyri teir gomlu privatkapitalistisku flokkarnar eitt hat, eitt brennandi íllsinni móti tí nýggja herrópinum um frælsi, javnað og bróðurskap, móti tí nýggja boðskapinum, at jorðin og jarðarinnar lutir og ávokstur ikki eru til bara fyri nakrar fátákar spekulantar, men fyri øll menniskju. Hetta hatið, hetta íllsinni móti menniskjunnar størstu hugsjón, socialismi, tað er so sterkt, at eyguni, ið kundu haft evni at sæð, siggja ikki, og oyruni, ið kundu verið

hoyrandi, hoyra ikki. Og tí eru vit vitni til, at menn við hita og sterkum ídni og við øllum meðalum, í skúla, í kirkju, á fundum, í bløðum, í tí privata lívinum manna millum rópa um socialismuna sum verandi sóttina svørtu fyri menniskjunum.

At so er, hava vit verið og eru vit fullkomuliga greiðir yvir. Vit fata tí tað hopileysa, um vit so kunnu siga, ella rættari: vit skilja upprunan til hopileysis, at vinnuflokkurin ikki bert nýtir socialistiskrymslið móti socialistunum, men roynur eisini at ráma hinar flokkarnar við at kasta teir í part við okkum. Og sjálfstýrið og sambandið standa ikki aftari. Teir rópa í munin hvor á øðrum: Tit eru socialist-fondrir!

Alt hetta er sjálfvandi greiðasta dómur um, at javnaðarflokkurin í síni náttúru og stevnu einki hevur við hovudshugsjónina hjá hinum flokkunum at gera.

Hesir flokkar eru vorðir til og bygdir á einum grundarlagi, sum tíðin hevur eltið og máað undan teimum. Teir eru ein samanhópað reaksjón, eitt bakstrev, sum hevur mist fótastefið, og sum ikki finnur fast aftur undir fótum, tí grundin er sum sagt rudd undan, tað gamla er sprongt burtur. Þettað sundur av fjøldarinnar kravi til fullan og óskerdan livsrætt. Og tað kravið, livsins óbendiliga krav, er kjarnan, hin reyði tráðurin í javnaðarmanna politikkinum. Og so satt sum fjøldin at enda má sigra yvir einstaklinginum, og so satt sum rættvisi at enda skal bera sigurin heim yvir órættvísinum, so satt megu javnaðarmenn eisini her á

landi koma at bera sigurin heim yvir reaksjónini. Hesum úrsliti kunnu ikki socialistgrýlumyndir og harðskapur líka so lítið sum lokkan, krjúpan og svik forða.

Stórhending

Tvøroyrar søgu.

Í seinastum hava skotini dundrað inni á Drelnesi á Tvøroyri. Um eini 40 menn hava nátt og dag í tveimum bólkum arbeitt uppá at slætta Drelnes og gera grundarlagið undir ta 10.000 tonsa stóru saltgoymsluna, ið skal byggjast. Støða fyri einum stórum »lagri« av bunkakoli er eisini í gerð — ætlanin er at hava eina blanding av føroyskum og besta slagi av útlandskum kóli.

Samstundis sum hetta stór-arbeiðið fer fram í landi á Drelnesi, eru menn við at leggja ta síðstu hondina á ta nýggju bryggjuna, ið entreprenururin Steingrim Winther hevur gjørt út í sjógvn, og uppi í Rangabotni arbeidir eitt lið uppá at seta upp teir ódilig bukkarnar til hin nýggja tráðbanan at koyra kólið oman á. Sjálvt kolabrotsarbeiðið gongur sum áður. Alt í alt man ikki vera langt frá, at rætt nú eru um eini 170—200 menn í arbeiði í hesum eftir føroyskum mótstokki stórvirki.

Mánadagin legði »Tjaldur« fyri fyrstu ferð at teirri nýggju Drelnesbrúnni — ið tó ikki er heilt liðug enn — fyri at lossa um 100 tons av ymsum tilfari til á Føroya kol.

Tá ið »Tjaldrið« um 6-tíðina á kvöldi fór frá brúnni, varð frá landi »saluterað« við einum toruslátti av grótskotum.

Vit ynskja, at allir óndir andar mega vera skotir langt av leið frá hesum framtaki í Føðbiar sókn, og at eyðnan má unna driftni vaksa seg stórri og sterkari í hvørjum, so hon kann verða til gagns og gleði fyri arbeidarafjöldina og plássii í síni heild.

Hví ikki brúka „Akinít“, byggiplátur! Tá tær eru biligari og minnst líka so góðar sum „Akinol“ víður! „Akinol“ tættir betongveggir, og er bæði gott og biligt. Skulu tygum hava veggpapp, so fæst bæði gott og ómetiliga biligt papp hjá

Johan Ziska
tlf. 337.

Norðoyastevnan.

Stevnan varð góð fyri Klakksvikar ídráttarfólk, ið vunnu so nær sum allar kappleikir.

Stevnan byrjaði leygarkvöldið við kappróði. 3 10-mannaforluttóku, tvey úr Klakksvík og eitt úr Havn. »Stangarbáturin« varð fyrstur á mál, »Havnarbátur« var næstur. Síðan róðu Klakksvikardreingir á tveimum 4-mannaforum.

Sunnudagin var fótboldsleikur millum K. Í. og Havnar holtfelag. K. Í. vann 2—1.

Í handboldsleiki vann kvinnu-

liðið »Stjórnan«, Klakksvík av »Neistanum« Tórshavn: 6—0.

Í tennis kappaðust eisini Havnin og Klakksvík, har gekk at kalla upp í upp.

Togtogunina millum Klakksvikar og avbygdamenn vunnu Klakksvikingar.

Alt í alt má tað sigast, at stevnan gav Klakksvík eitt framúr gott ídráttarúrslit.

Hví er armóð í Føroyum?

Hitt fría initiativið er dripið.

Tað hoyrist ofta, at javnaðarmenn vilja drepa tað fría initiativið og harvið arbeiðshugin í fólki. Men hetta er so rangvorgt, sum hugsast kann. Tí hvør fær loyvi í landi okkara at nýta silt fría initiativ?

Tað er kannska torført at telja, men tey eru fá — kannska 10 procent — allraægst.

Fiskimanna- og arbeiðsmannasonurin fer 14 ára gamal út at arbeiða fyri at foda seg og síni og baksast við skuld heila lívið. At hansara initiativ verður kryplað, skilja øll.

Einum øðrum unglingi gongst kanska betri. Hann er íðin og nærlagdur — fær spart nokur túsund saman, keypir skip; nokur ár stendur á jøvnum allir eru lagaligir við hann. Men so kemur hann kannska fyri óhapp, kemur at skylda nokur túsund, og so — ja, so er lykkjan um hálsin beinan vegin. Hann fær eitt spark higani og annað hadani — innlil hann liggur í beinasorði, og sakforarar henta beinini upp — og so framvegis — er nakar biti? ella eitt slog av mergi?

Initiativ í Føroyum?
Gud náði okkum.

Teir einastu, sum kundu nýtt silt fría initiativ, eru slikir, sum kundu stovna fyrirkur á landi. Men eisini teir koma undir

sama okið. Teir rúka næstan allir — eisini teir líða sama órætt sum vanligir fiskimenn og skiparar: teir keypa ovdýrt. Millumhandlarar strúka avstað við tí vinningi, sum okkara reiðarar av sonnum skuldu havt, og sum teim skuldi verið væl unnað — og sum teir skuldi fingið, ifall socialisma varð gjøgnumført í Føroyum.

Latum okkum skipa okkara samfelag eftir socialistiskum mynstri, — sjálvanda kann russisk socialisma ella kommunisma ikki hóska í okkara lítt samfelag — tað skilja vit øll. Men tað núverandi privatkapitalistiska stýrslag seigipínir okkum meira og meira ár eftir á — tað siggja vit — og endin verður ringur.

Arbeiðarar, fiskimenn og reiðarar, sum av sonnum skuldu drigið eina línu, noyðast at berjast hvor móti øðrum, tí allir fáa ovlitið. Okkara samfelag er bygt á einum óhóskandi grundarlagi — vit byggja á sandbotni; fallið kemur, og tað verður stórt, ifall vit ikki nú vakna — allir sum ein og leggja um.

Violin.

Ein góð, brúkt violin er biliga til sølu.

Prentsm. vísur á.